

ITEM NO 11914/53

H/MP
VIII/W-7310
3 Dec

CZECHOSLOVAKIA

INDUSTRY

Mining
Uranium

JUSTICE

Communist Justice
Sentences

POLICE AND SECURITY

Personalities
Agents
StB

PRISONS AND CAMPS

Bohemia - PRÍBRAM
Personnel and Guards
Location
New Constructions
Security Measures
Labor Camps
Health Conditions

THE PRISON LABOR CAMP "VOJNA" IN PRÍBRAM

SOURCE SALZBURG/WELS : A 27-year-old refugee who was imprisoned in this camp from November 1952 until mid-May 1953, when he escaped to Austria.

Subsource is an intelligent man and his statements can be considered trustworthy. /They are confirmed by another subsource. See Item No 2531/53 reedited./ Subsource talks willingly and tries to remember even the smallest details.

DATE OF OBSERVATION : December 1952 until mid-May 1953.

SPECIAL ATTENTION : Mr. Langendorf

ENGLISH SYNOPSIS

See the headline, please.

/more/

ITEM NO 11914/53
/cont'd/

EVAL. COMMENT : The forced labor camp "Vojna" near PŘÍBRAM is covered by Item Nos 971/51; 4893, 12885, 13044, 13189/52; 1263, 2531, 2689, 6358, 7150 and 7160/53. The construction of the new forced labor camp at BYTIZ is confirmed here by Item No 9634/53.

DUBA /fnu/ and CUVAC /fnu/ are confirmed here. The reported cultural activities of the prisoners were also mentioned in some of the a/m. reports. The cultural circles are exclusively composed of prisoners. The list of inmates may be inspected at the Czech Evaluation Section Desk.

x x x

Velitelem trestaneckého tábora "VOJNA" je DUBA /fnu/, /jak se informátor domnívá, křestním jménem Václav/, štábní strážmistr StB, asi 45 letý, střední postavy asi 170 cm vysoké. Osazenstvo si na něho nestěžovalo, protože s ním přicházelo jen zřídka do osobního styku. Jen sem a tam přicházel se podívat na nástupy.

Tábor je střežen asi 360 členy StB /mají na uniformách červené náramenníky/, z nichž si informátor pamatuje jen jednoho a sice mladšího strážmistra ČUVAČE /fnu/, který jest asi 28 letý, slabší tělné konstrukce, asi 182 cm vysoký a kaštanových vlasů. Jmenovaný chodil velmi často na jednotlivá pracoviště a kontroloval výkony trestanců. Ku příkladu jednou přišel na "dílo", kde pracoval náš informátor a na-
dával, že málo pracují. Poté odešel a za chvíli se vrátil s rozkazem, že musí za trest pracovat dalších 8 hodin.

Jinak se trestanci dozvěděli jen zřídka jméno některého z členů StB, protože vše bylo tajemstvím. Ku př. náš informátor se teprve po několika dnech dozvěděl, že tento tábor se jmenuje VOJNA. Žádnému trestanci nebylo řečeno právě jméno tábora, nýbrž byla mu dána adresa, na kterou mohl dostávat dopisy. Tato, pokud si informátor pamatuje, byla následující: Velitelství Státní Bezpečnosti PŘÍBRAM, poštovní schránka 3/U."

/more/

Trestanecký tábor VOJNA se nalézá asi 8 km jižním směrem od PŘÍBRAMI. /Poloha byla zjištěna na generální mapě, měřítko 1 : 200.000 v kanceláři RFE ve WFLSU/.

V poslední době bylo zde asi 700 trestanců, z nichž více jako polovina byla odsouzena na tresty vyšší 10 let.

Popis tábora : /viz přiložený plánek/

1. Obytný dřevěný barák s cihlovou podezdívkou, rozměru asi 50 x 12 metrů, který má 14 místností. V každé místnosti jsou železné skládací postele, na každé z nich dvě příkrývky a slamník, 1 stůl, 2 lavice a někde také i židle. V táboře jest tento barák znám jako K.

2.. Obytný barák, o kterém platí vše, jako o předchozím. Jeho označení je J.

Oba tyto baráky byly začátkem března 1953 ohraničeny plotem z ostnatého drátu a bylo do nich nastěhováno asi 300 trestanců s nižšími tresty, t.zv. "měsíčkáři", t.j. trestanci odsouzení na několik měsíců a zasloužilí trestanci, zvaní "táboroví prominenti". Jelikož jejich práce byla mnohem lehčí než ostatních trestanců, protože pracovali na stavbě sídliště v PŘÍBRAMI, na stavbě nového tábora v BYTÍZU a na stavbě nových těžních věží na dolech KAMENNÁ, VOJNA I a VOJNA II, byly tyto baráky všeobecně zvány "Východní zona".

3. Obytný barák, zvaný I

4. Obytný barák " H

5. Obytný barák " G

6. Obytný barák " F

7. Táborová kuchyně a kantina.

8. Záchody a malá umývárna se studenou vodou. V době izolace, t.j. od prosince 1952 do konce ledna 1953, zakázala táborová správa osazenstvu chodit v noci na záchody. V důsledku toho musily býti dány na chodby kyble, které musely býti po použití vyprázdněny. Toto opatření vyvolávalo mezi trestanci časté hádky, protože někteří chodili ze zásady k sousedům.

/more/

9. Skladiště uhlí, dřeva a dřevěné vlny. V zimních měsících dostávala každá světnice na jeden den jeden kbelík uhlí a trochu dřeva. Představíme-li si, že na každé světnici bylo více trestanců a všichni nepracovali na jednu směnu, dovedeme si představit, jak byly tyto vytopeny. Trestanci z ranní směny chtěli topit odpoledne, z odpolední večer a z večerní ráno, ale toto nebylo uskutečnitelné, protože uhlí bylo málo. Někdy si trestanci pomáhali tím, že přinášeli odpadové dříví. Toto však záleželo na okamžité náladě členů StB ve strážnici, kteří jim někdy dřevo sebrali a jindy ponechali.
10. Koupelna a umývárna. Po každé směně zde tekla hodinu teplá voda, takže každý měl možnost se zde umýt.
11. Prádelna, kde bylo jednou do týdne vydáváno čisté prádlo.
12. Tento barák měl velmi bohatou historii. Nejdříve to bylo skladiště a později to byla t.zv. izolace pro "zelené listý", t.j. pro ty trestance, kteří neplnili plán na 100% a proto dostávali jídelní karty zelené barvy, což znamenalo podstatně menší dávku jídla a zákaz kouření. Normálně zde bylo 5 - 15 trestanců. Jelikož byl tento barák, jak se říká "republikou v republice", protože byl ohrazen plotem z ostnatého drátu a vrata byla opatřena visacím zámkem, aby nemohli navštěvovat jiné baráky, byla zde v březnu nebo v dubnu 1953 zvolena samospráva, která docílila jeho zrušení. /Jména samosprávy a bližší podrobnosti tohoto případu nejsou informátoru známe./

V květnu 1953, v důsledku chřipkové epidemie, byla zde zřízena izolace pro nemocné, ale barák byl i nadále zván "zelený".

13. Jest "marodka". Táborovým lékařem jest bývalý SS-mann /NU/, který byl odsouzen na doživotí. Po stránce odborné se mu nedalo nic vyčítat, protože vždy stanovil správnou diagnosu, ale jeho práce byla znemožněna naprostým nedostatkem i těch nejzákladnějších léčiv. Ku př. náš informátor upozoroval, že se mu začínají po celém těle

dělat hnisavé vřídky a proto se hlásil k lékaři. Dotyčný mu řekl, že trpí nedostatkem vitamínu, ale že ho nemůže léčit, protože nemá léčiva. Slíbil mu však, že jakmile půjde někdo do JÁCHYMOVA, vyrozumí velitele a nechá příslušné přinést, což se však do útěku našeho informátora nestalo. Diagnosa táborového lékaře se ukázala správnou v emigraci, kdy američtí lékaři konstatovali totéž a vyléčili ho.

Na marodce bylo celkem 15 lůžek, což také odpovídalo dovolenému procentu práce neschopných. Jen sem a tam byl jeden neb dva případy ponechány na lůžku 3 dny na baráku.

14. Záchody a malá umývárna se studenou vodou.
15. Kulturní dům s velkým jevištěm, sálem a táborovou knihovnou. V době izolace, t.j. od prosince do konce ledna 1953, nebyla zde konána žádná představení. Později však zde byly promítány filmy /jejich názvy si informátor nepamatuje/ a konána vystoupení táborového hudebního souboru. Většinou byly na programu klasické kusy, jako na př. arie z "MADAME BUTTERFLY", které měly velký úspěch. /Jména jednotlivých členů hudebního kroužku, jakož i bližší podrobnosti nejsou informátoru známy/. Vystoupení hudebního souboru se konala vždy před přeplněným hledištěm. Někdo by snad řekl, že se osazenstvo zúčastňovalo koncertů jen proto, že nemělo nic jiného, ale toto tvrzení by nebylo správné, protože koncerty měly skutečně poměrně vysokou uměleckou úroveň.

Před vystoupením měl vždy některý z trestanců proslov, ale je zajímavé, že tyto nebyly nikdy tendenční. Ku př. jednou mluvil trestanec HARTMAN /fnu/, na téma "Havíři a práce", ale v celé řeči nebylo jediné komunistické definice nebo hesla.

Velmi mnoho trestanců chodilo si půjčovat knihy do táborové knihovny. Největší poptávka byla po technických knihách všeho druhu, které zde byly skutečně ve velkém množství. Dále zde byly i knihy zábavné, většinou překlady z francouzštiny /názvy a jména autorů si informátor nepamatuje/, a samozřejmě i komunistická literatura, která zde byla zastoupena

v hojné míře. Každý, kdo měl zájem si vypůjčovat knihy, musel se přihlásiti a zaplatiti poplatek 20 Kčs za půl roku. Pak dostal legitimaci a mohl si vybrat knihy jaké chtěl a hlavně kolik chtěl.

Knihovníkem byl KUČERA /fnu/, o kterém se mluvilo jako o "bomzákovi" jak zde byli zvaní táboroví kápoové. Proslýchalo se o něm, že je bývalým členem StB, který utekl za hranice a byl někým poslán zpět do Československa, kde byl chycen a odsouzen na 25 let vězení. Nyní je, jak již bylo řečeno, špiclém StB. Údajně měl dostati tajné instrukce získávat trestance pro socialistické soutěžení a dávat jim za to cigarety. Jmenovaný sdružuje kolem sebe síť špiclů, z nichž jeden se jmenuje JERÁBEK /fnu/, /další nezná jménem/, kteří jsou postrachem celého tábora. Informátor se dozvěděl od jednoho trestance, kterého chtěl jmenovaný získati pro socialistický závazek, že mu bylo slibováno vybrati si po podepsání dílo, kde by chtěl pracovat.

KUČEROVI se jednou podařilo "vypátrati" ustavení "výboru pro potrestání bomzáků a trestanců, kteří pracovali na vysoká procenta"; původně se jednalo o pět lidí, jejichž jména si informátor nepamatuje. Později k nim byl přidán ještě jeden trestanec /NU/, který řekl trestanci JERÁBKOVÍ, že si to s ním jednou vyřídí, protože okrádal vězně na BORFCH o jídlo. Jmenovaný hlásil tento případ KUČEROVI, který tuto zprávu podal veliteli a "výbor" byl o jednu hlavu rozmnožen. Celé osazenstvo tábora jasně vědělo, že se jedná o KUČEROVU provokaci a proto používali každé příležitosti a snažili se věc vysvětlit členům StB, kteří měli při práci nad nimi dozor. Původně měla býti celá skupina zavřena na jeden měsíc v "bunkru", ale asi po 14 dnech byla dána do korekce. Informátor je jednou viděl a zhrozil se jejich vzezření. Všichni byli kost a kůže a měli úplně průsvitnou pokožku.

16. Obytný barák zvaný L.

Celý tábor je ohraničen plotem z ostnatého drátu, který jest asi 4 m vysoký. Jižní strana, u hlavní brány, jest ohraničena 2 stěnami, východní a severní a jednou západní, která jest částí oplocení pracoviště, 4 stěnami a pásem překážek.

Tábor VOJNA /viz situační plánek/, se nalézá v oploceném prostranství mezi šachtami VOJNA I a VOJNA II.

Popis :

- A. Strážnice
- B. Šachty VOJNA I a VOJNA II - /informátor nám nemůže určit, která šachta má číslo I a která II/.
- C. Dílny - zámečnická, kovářská a elektrikářská.
- D. Neví
- E. Skladiště
- F. Kotelna a koupelna pro civilní zaměstnance.
- G. Garáže pro osobní a nákladní automobily StB.
- H. Kanceláře táborové správy - StB - korekce.
- I. Neví
- J. "Bunkr", který jest pravým postrachem všech vězňů. Je to bývalý protiletectký kryt, celobetonový, bez oken, kam jsou dávání trestanci pro různé přestupky. Koncem roku 1952 byl zde zavřen trestanec HARTMAN /fnu/, protože si připravoval bez povolení na vánoční svátky proslov. Dále zde byl v březnu 1953 zavřen na 1 měsíc trestanec BURZÍK /fnu/, zubní technik /asi z PRAHY/, který dal nějakému civilnímu zaměstnanci dopis pro své známé. Jmenovaný byl dále pro tento přestupek zbaven místa zubního lékaře v táboře a na jeho místo pak přišel nějaký brigádník, cikán, který tomu však vůbec nerozuměl. Asi v dubnu 1953 přišel na toto místo jeden trestanec, povoláním zubní technik, jehož jméno si však informátor nepamatuje. Dále zde byla zavřena skupina výše uvedeného "výboru" a ještě před vánočními svátky v roce 1952 skupina 6 lidí, kteří se údajně pokoušeli o útěk z tábora. Jak jest zřejmo, byl bunkr stále obsazen.
- K. Někaké kanceláře /bližší neví/
- L. Lampárna a nějaká dílna
- M. Někaké dílny
- N. Neví
- O. Kolektoři
- P. Generátory. V případě vypnutí elektrického proudu byla všechna světla zapojena na generátory a mezitím byly se strážních věží vystřelovány rakety.
- R. Oplocení celého pracoviště /včetně západní strany tábora/ tvoří 4 stěny a jeden pás překážek z ostnatého drátu.

/Viz detailní plánek/. První vnější stěna jest asi 1 m vysoká, dva metry dále dovnitř je stěna 4 m vysoká, 3 metry dále je další stěna stejně vysoká, o dva metry dále je opět stěna asi 1 m vysoká a asi 1,5 m dále je pás překážek, asi 30 cm vysoký, aby se žádný nemohl nepozorovatelně proplazit.

Po celé délce oplocení jsou v 8 metrových vzdálenostech umístěna elektrická světla, která, jak již uvedeno, jsou v případě vypnutí elektrického proudu napojena na generátory. Dále jsou na vnější straně postaveny strážní věže, které jsou asi 10 m vysoké. /Jejich rozmístění nemůže přesně určit, Stejně tak jsou i strážní věže v táboře, ale informátor nezná jejich přesnou polohu./ Tyto jsou stále obsazeny členy StB.

S. Úzkokolejná dráha.

Na východní straně pracoviště jest brána, již prochází silnice, která se pak točí do pravého úhlu k severu a napojuje se na hlavní silnici na PŘÍBRAM.

Začátkem měsíce května 1953 vypukla v táboře epidemie chřipky. Celkově bylo hlášeno asi 50 případů, ale mnoho nemocných se nehlásilo, protože se bálo léčení bez potřebných léčiv. Výše uvedený počet trestanců byl dán na izolaci do "zeleného baráku" /podle přiloženého plánu č.12/. Táborový lékař je léčil dietou a nějakými injekcemi. Pokud byl ještě informátor v táboře, vyžádala si chřipková epidemie jen jediný případ a sice jednoho asi 55 letého trestance. Vina se nedala naprosto přičísti lékaři, nýbrž dotyčnému, protože se pozdě přihlásil. Ještě v den informátorova útěku /12.V. 1953/ nebyla většina nemocných vyléčena.

E n d